

ROLE SESTRY V LÉČBĚ ZÁVISLOSTI NA TABÁKU

Eva Králíková

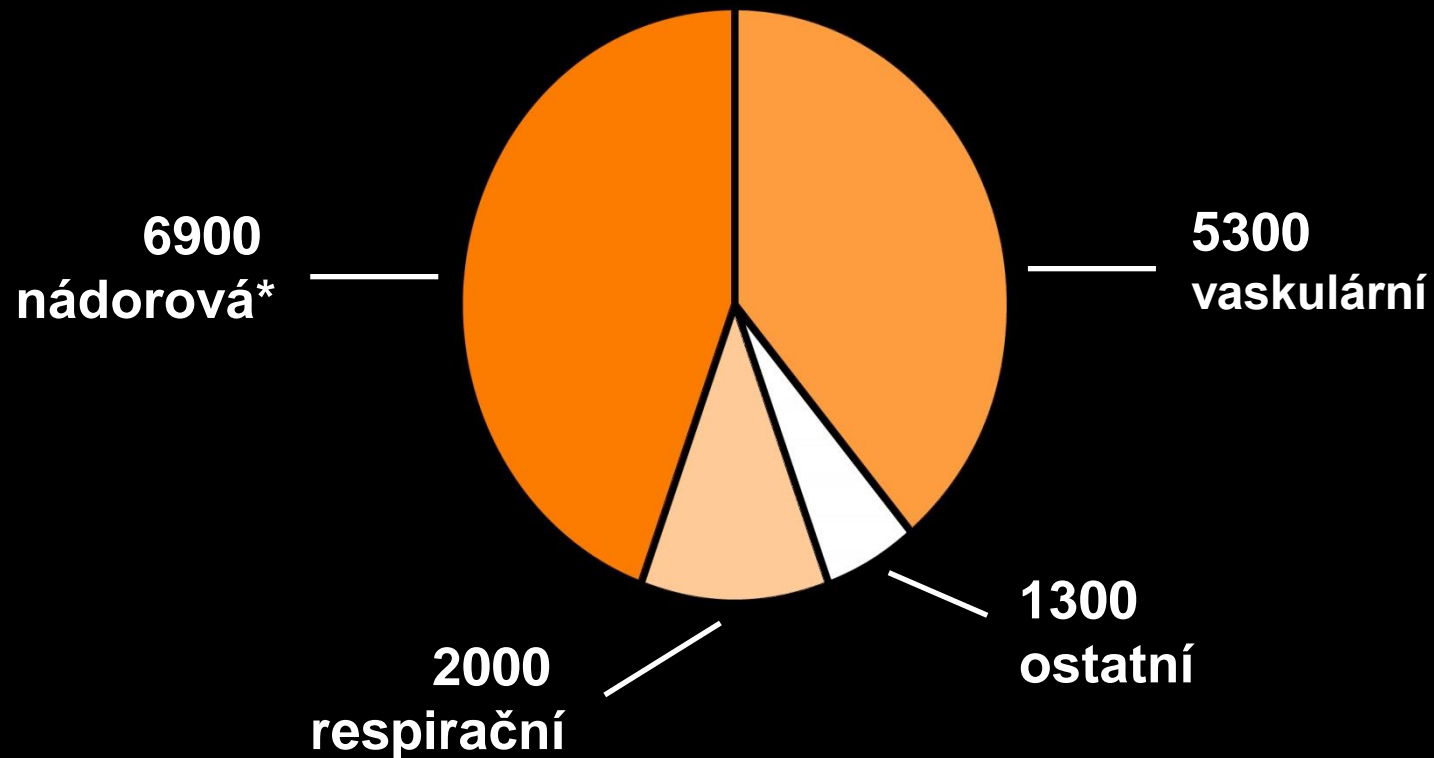
Centrum pro závislé na tabáku III. interní kliniky

1. LF UK a VFN,

Ústav hygieny a epidemiologie 1. LF UK a VFN

Kouření zabije ročně 16 000 lidí – zemřou na tato onemocnění:

Peto et al.: Mortality from smoking in developed countries, update 2012, <http://www.ctsu.ox.ac.uk/~tobacco/>

* Včetně 4700 (87%) úmrtí z celkových 5460 úmrtí na ca plic

DIAGNÓZY K UVÁDĚNÍ

F17.2 Závislost na tabáku

(syndrom závislosti)

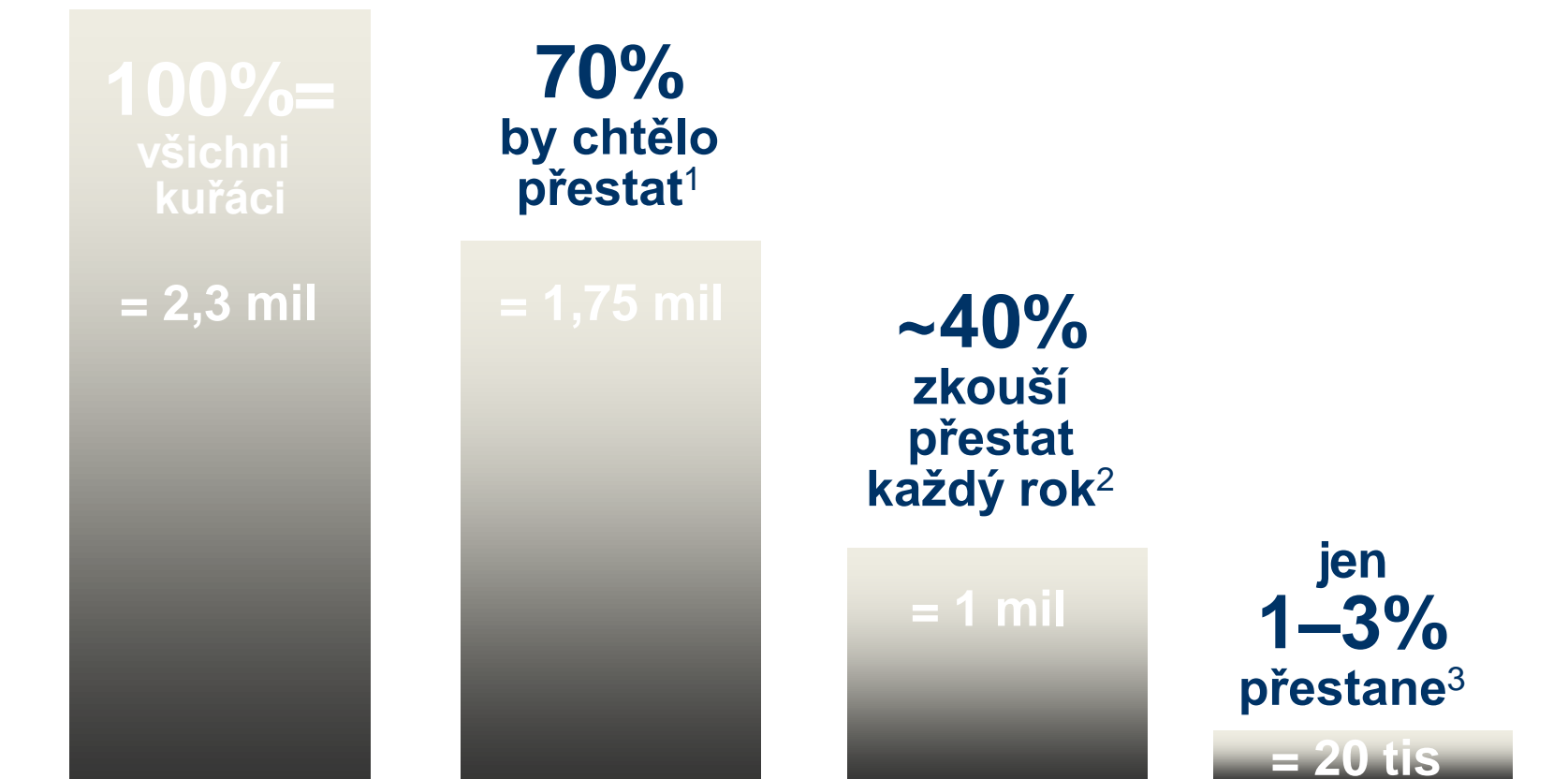
Z58.7 Pasivní kouření

OŠETŘOVATELSKÉ DIAGNÓZY

00078 Neefektivní léčebný režim

**00031 Bezpečnost/ochrana/tělesné
poškození/neefektivní průchodnost dýchacích
cest**

Česká republika

1. Bridgwood *et al*, General Household Survey 1998. 2. West *et al* Thorax (2000).
3. Arnsten, *Prim Psychiatry* 1996. 4. Vacek, Klub sociologů a psychologů, 2005.

SESTRA: významný vliv

- na pacienty

- své okolí

82% OF THEM SAID...

* Enjoy the wonderful, natural flavor of King-size Cavalier—the cooler, lighter, milder cigarette. Priced no higher than other leading brands.

CAVALIERS are **MILDER**
than the brand I had been smoking!

Scores and scores of off-duty, New York hospital nurses were asked to compare CAVALIER CIGARETTES with the brand they had been smoking... compare them for mildness.

*82%—just think of it!—82% of the smokers interviewed said CAVALIERS are milder than the brand they had been smoking! And that included all leading brands!

*King
of the
Pipe*

EXTREMELY

MILD

Cavalier

This is tobacco too mild to filter. This is pleasure too good to miss. This is **CHESTERFIELD KING**

James MacArthur, Stefanie Powers, co-stars of the new Columbia Picture "THE INTERNS"

21 GREAT TOBACCOS make **20 WONDERFUL SMOKES**

Good - they've got to be good.

A gallant army of
125,546 NURSES
(IN THE U. S. A.)
help fight your battle
in the cause of Health

What modern civilization owes the trained nurse can't be figured in dollars. Tireless, patient, efficient, she has worked one of the highest places in public and private esteem. We couldn't do without her—why not tell her so?

**They have a way
with them, too!**

Not only do you trust them, but you *like* them. And it's the same with a good cigarette.

Smokers stick to CHESTERFIELD because they find them dependably milder. You can smoke as many as you like.

And CHESTERFIELD smokes more

easily. Credit that to the ripe mild tobaccos and the pure imported cigarette paper.

Every CHESTERFIELD is *made* to smoke milder and to taste better.

More men and women every day are finding this out!

Chesterfield

SMOKED BY MORE MEN AND WOMEN EVERY DAY

V ČR KOUŘÍ 40 % SESTER

PREVALENCE KOUŘENÍ

USA

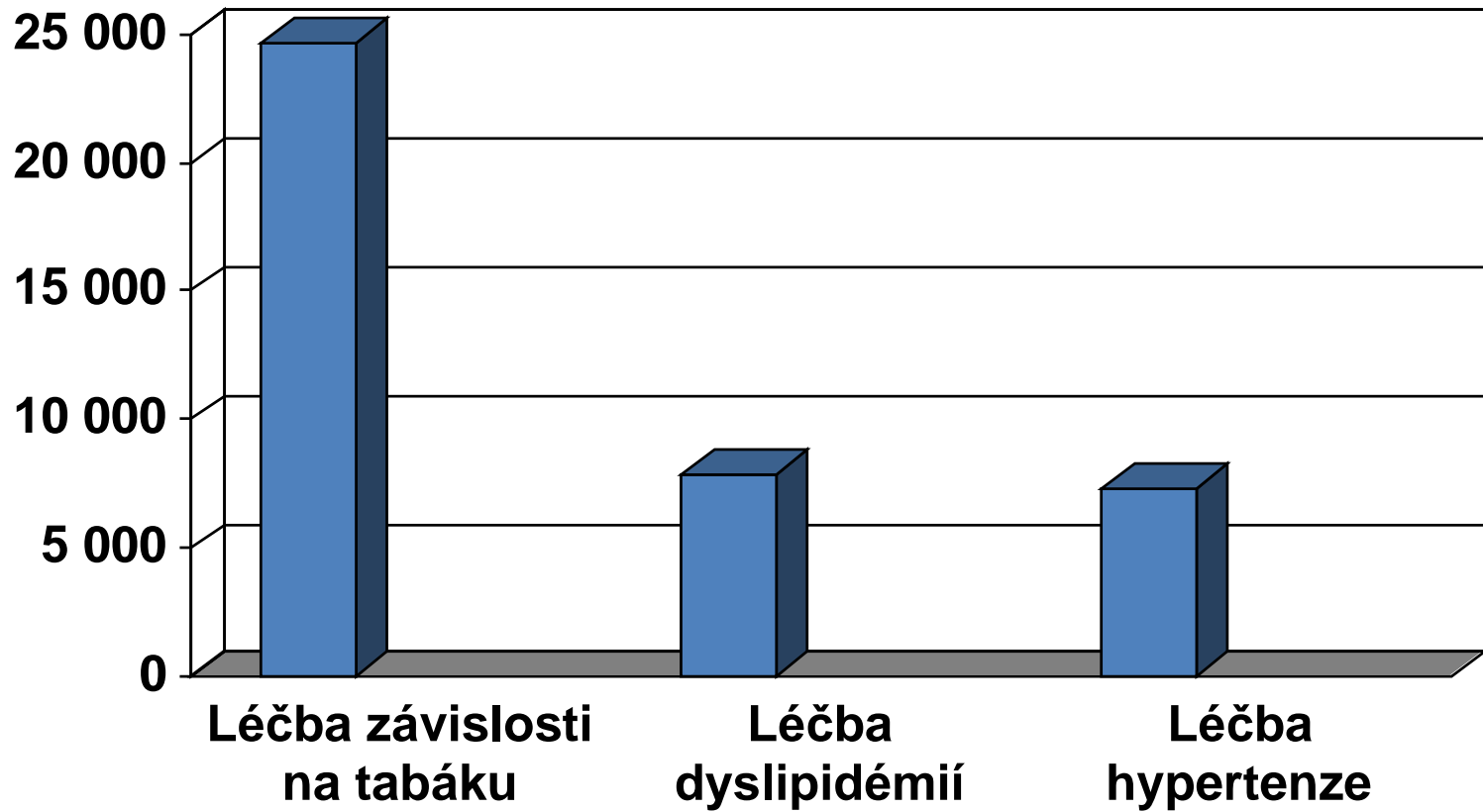
ČR

Populace	19 %	29 %
Populace – ženy	17 %	24 %
Zdravotní sestry	7 %	40 %
Lékaři	< 2 %	16 %

Sarna,L, Bialous,S, Nandy,K, Antonio,ALM, Yang,Q: Changes in smoking prevalence among health care professionals from 2003 to 2011, JAMA,311, 2014, 1, 197-199

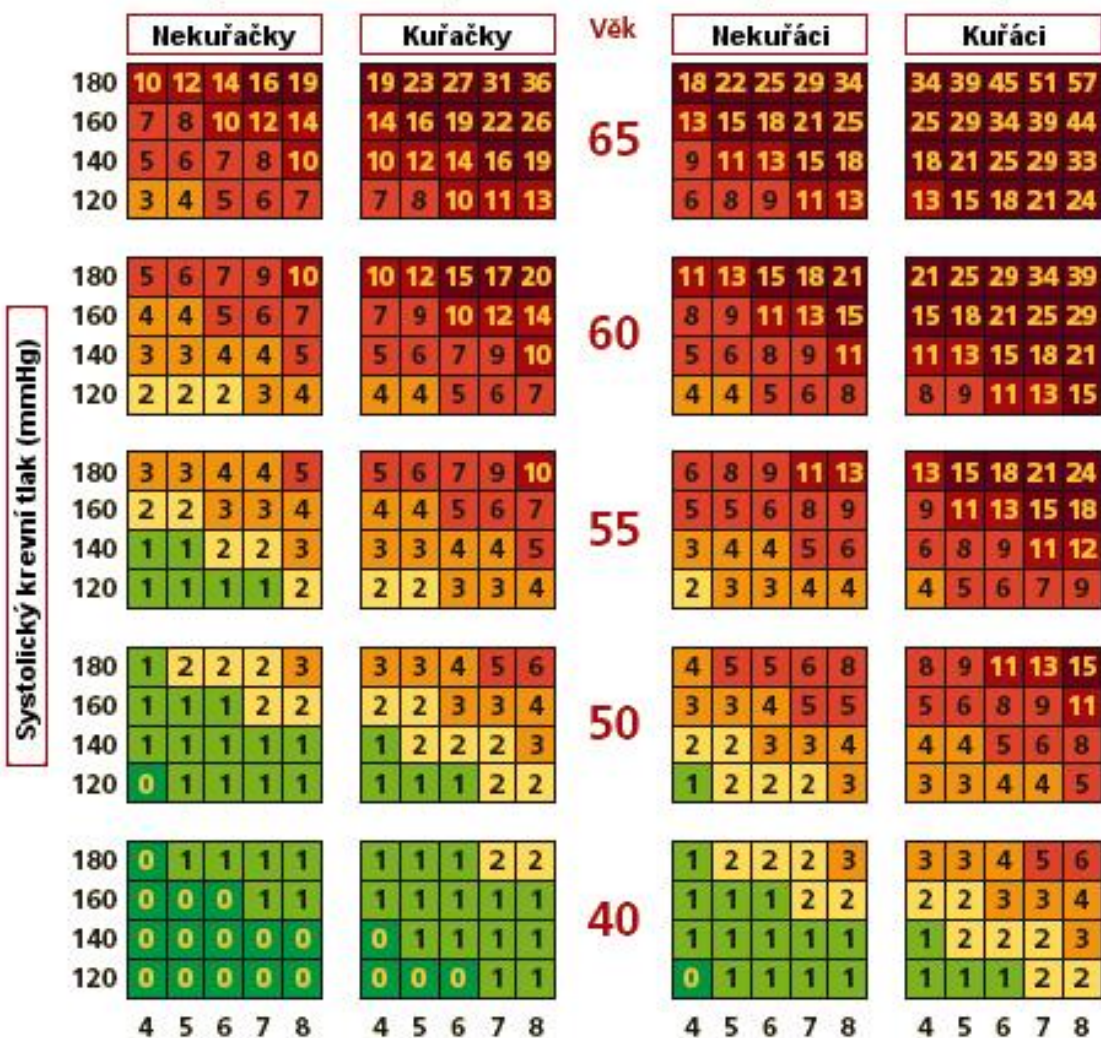
Sovinova, Csemy,L: The use of Tobacco and Alcohol in the Czech Republic, National Institute of Public Health, 2012

Model KV úmrtí, kterým je možné předejít léčbou hlavních RF

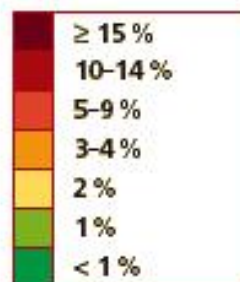

Ženy

Muži

Celkový cholesterol (mmol)

Desetileté riziko fatálního kardiovaskulárního onemocnění v ČR podle pohlaví, věku, systolického TK, celkového cholesterolu a kuřáckých návyků

**Kouření způsobuje až
20 % poruch erekce
(může být první příznak KVO
u muže)**

Co s kuřákem v ložnici?

WWW.SLZT.CZ

Leagas Delaney pro Společnost pro léčbu závislosti na
tabáku, 2008

Co s kuřákem v ložnici?

Leagas Delaney
pro Společnost pro léčbu
závislosti na tabáku, 2008

WWW.SLZT.CZ

Co s kuřákem v ložnici?

Leagas Delaney
pro Společnost pro léčbu
závislosti na tabáku, 2008

WWW.SLZT.CZ

NEKUŘÁCKÉ VNITŘNÍ VEŘEJNÉ PROSTORY

- Mayo Clinic, AHA, 11/2011: AIM
- 18 měsíců před 2002 (první omezení)
- 18 měsíců po 2007 (zcela nekuřácké)
- Rozdíl:
 - AIM ↓ 33 %
 - náhlá srdeční smrt ↓ 17 %

NEW YORK, 2011

CENTRAL PARK, NY, 2011

KOUŘENÍ ZPŮSOBUJE CCA 30 % ONKOLOGICKÝCH ONEMOCNĚNÍ

- Plic a respiračního ústrojí
- Močového měchýře
- Ledvin
- Ústní dutiny
- Sinonazálních dutin
- Nazofaryngeální
- Jícnu
- Hrtanu hltanu
- Pakreatu
- Žaludku
- Jater
- Cervixu
- Prostaty
- Leukémie
- Další (nádory slinných žláz, tekého střeva, žlučníku, kůže, vaječníků, varlat, CNS, štítné žlázy, lymfomy, myelomy...)

IARC - MEZINÁRODNÍ AGENTURA PRO VÝZKUM RAKOVINY WHO

tabákový kouř = kancerogen třídy A
- kategorie prokázaný lidský kancerogen
(2004)

ONKOLOGICKÝ PACIENT A KOUŘENÍ

- Praktický lékař: nikdy se neptal, nedoporučil přestat, nenabídl léčbu
- Onkolog: předpokládá, že pacient byl poučen = také se neptá
- Onkologická dg? Už nemá smysl přestávat...

American Society of Clinical Oncology

Making a world of difference in cancer care

Stopping Tobacco Use After a Cancer Diagnosis

Resources and Guidance for Patients and Families

PŘÍKLAD: CA PRSU, DÉLKA PŘEŽITÍ

- Pacienti léčení
cyklofosfamidem+cyklorubicidem/cyklofosfamidem+metotrexátem+fluorouracilem: **4 %**
- Přestane/nepřestane kouřit: **15 %**
- **4% rozdíl vedl ke změně doporučení léčby,
zatímco 15% ignorujeme**

ONKOLOGICKÁ LÉČBA

Nejčastěji:

- Chirurgická
- Radioterapie
- Chemoterapie

KOUŘENÍ A HOJENÍ RAN

- Zpomaluje hojení
- Více pooperačních komplikací
- Častěji nutná reoperace
- Delší hospitalizace

KOUŘENÍ A CYTOSTATIKA

- Je třeba vyšších dávek
- Menší efekt
- Vyšší pravděpodobnost a intenzita nežádoucích účinků a komplikací

KOUŘENÍ A RADIOTERAPIE

- Snížený účinek radioterapie
- Rychlejší progresse nádoru
- Zvyšuje nežádoucí účinky radioterapie včetně suchosti v ústech, zánětů, únavy, ztráty chuti, hubnutí, poškození kostí a měkkých tkání, snížení kvality hlasu...

PŘESTAT KOUŘIT PO ONKOLOGICKÉ DIAGNÓZE ZNAMENÁ:

- Delší přežití
- Vyšší úspěšnost léčby
- Méně nežádoucích účinků všech typů onkologické léčby včetně chirurgické, radiační či chemoterapie
- Rychlejší uzdravení po léčbě
- Menší riziko sekundárních nádorů
- Nižší riziko infekcí
- Snazší dýchání
- Více energie
- Lepší kvalita života, více peněz

ABSTINENCE

- ***Abstinence***: dlouhodobá - nejméně 6, raději **12 měsíců** od poslední cigarety, biochemicky validizovaná
- ***Validizace expozice tabákovému kouři***: CO ve vydechovaném vzduchu (nespecifický test, zachycuje předchozích 12 hodin) nebo kotinin v séru nebo plazmě (zachycuje nejméně 36 hodin a lze odlišit i pasivní kouření).
- Kotinin ve VFN: MUDr. Ivana Kurcová, 224 964 328, ikurc@lf1.cuni.cz

LÉKOVÉ INTERAKCE **KOUŘENÍ**

- Betablokátory – menší pokles TK a TF
- Benzodiazepiny – menší sedativní efekt
- Opioidy – snížení analgezie
- Inzulin sc – snížení absorpce (inhalačně naopak)
- Řada psychofarmak – zrychlení clearance, snížený účinek
- **Warfarin** – menší účinek (až 25% snížení dávky po zanechání kouření)

LÉKOVÉ INTERAKCE CIGARET - PSYCHOFARMAKA

- Psychofarmaka (klozapin, olanzapin, chlorpromazin, haloperidol, flufenazin, fluvoxamin) - po zanechání kouření mohou vzrůst plazmatické koncentrace
- Normalizace trvá měsíce

Minnesotská škála abstinenčních příznaků

(Hughes, 2006)

0 = vůbec ne 1 = nepatrně 2 = středně 3 = celkem dost 4 = velmi

1. Zlost, podrážděnost, nespokojenost	0	1	2	3	4
2. Úzkost, nervozita	0	1	2	3	4
3. Špatná nálada, smutek	0	1	2	3	4
4. Touha kouřit	0	1	2	3	4
5. Obtížné soustředění	0	1	2	3	4
6. Zvýšená chuť k jídlu, hlad, zvyšování hmotnosti	0	1	2	3	4
7. Nespavost, obtížné usínání, buzení v noci	0	1	2	3	4
8. Neschopnost odpočívat	0	1	2	3	4
9. Netrpělivost	0	1	2	3	4
10. Zácpa	0	1	2	3	4
11. Závratě	0	1	2	3	4
12. Kašel	0	1	2	3	4
13. Neobvyklé sny, noční můry	0	1	2	3	4
14. Nevolnost	0	1	2	3	4
15. Bolení v krku	0	1	2	3	4

SCHÉMA LÉČBY F 17

Předpoklad = kuřák si přeje přestat

- *psychosociální závislost*: nejčastější situace s cigaretou, dopředu připravené náhradní řešení, změna denního stereotypu „**Připravte si předem nekuřácká řešení pro situace, kdy typicky kouříte.**“
- *fyzická (drogová) závislost*:
 - navíc k intervenci: farmakologická léčba k **potlačení abstinčních příznaků**

KOŮŘENÍ A METABOLICKÝ SYNDROM, OBAVA Z PŘIBÍRÁNÍ

RR DM II 1,4 - 1,9

↑ komplikací KV a renálních
↑ inzulínové rezistence
↓ sekrece inzulínu
změny v distribuci tuku
přímé účinky nikotinu, CO
pankreatotoxické vlivy (např. Cd)

HMOTNOST - BARIÉRA

Mechanický důvod

Vliv nikotinu na metabolismus:

- **Zpomaluje peristaltiku žaludku**
- **Urychluje peristaltiku střeva, především distální části**
- **Zvyšuje bazální metabolismus (až o 800 kJ/den)**

Farmakoterapie

- **Nikotin**

náplast (Nicorette, Niquitin)

žvýkačka (Nicorette)

ústní sprej (Nicorette)

pastilky (Nicorette, Niquitin)

- **bupropion** (~~Zyban~~, Wellburtin, Elontril)

- **vareniklin** (Champix)

NTN – náhradní terapie nikotinem

- **Orální vstřebávání nikotinu** = rychlé, krátkodobé, je třeba se naučit používat
- **Transdermální** = pomalé, ale dlouhodobé, jednoduchá aplikace: náplast
- **Ideálně:** kombinace

KRÁTKÁ INTERVENCE - „5 A“

- 1. ASK, ptej se**
- 2. ADVISE, porad' přestat**
- 3. ASSESS, posud' ochotu přestat**
- 4. ASSIST, pomoz přestat**
- 5. ARRANGE CONTROLS – plánuj kontroly**

MOTIVACE - 5 R

- **Relevance** - konkrétní dg., prognóza
- **Risks** - vzhledem o onemocnění, věku, zájmu pacienta...
- **Rewards** - odměny (např. “Vaše riziko KVO klesne hned o třetinu, do roka o polovinu”)
- **Roadblocks** - bariéry (např. “Proč nechcete přestat?”)
- **Repetition** - empaticky opakovat

**KRÁTKÁ INTERVENCE:
KAŽDÝ ZDRAVOTNÍK
5A - 3(A?)**

- **ASK – ptát se na kouření**
- **ADVISE – poradit přestat,
jasné doporučení**
- **ASSIST – nabídka léčby**

SPECIALIZOVANÁ LÉČBA

- Centra pro závislé na tabáku
- Motivovaní a většinou silně závislí kuřáci
- Možnost doporučit kuřáka, který chce přestat, ale na jehož intenzivní léčbu nemá lékař čas
- Vyšší účinnost než krátká intervence, ale méně pacientů = menší celkový dopad

SPOLEČNOST PRO LÉČBU ZÁVISLOSTI NA TABÁKU

WWW.SLZT.CZ

- adresy center a vyškolených lékařů
- info pro lékaře, PPT slidy
- sesterská sekce
- spolupráce s Nicotine Dependence Center, Mayo Clinic, Rochester, USA

CENTRA PRO ZÁVISLÉ NA TABÁKU WWW.SLZT.CZ

SCHÉMA NÁVŠTĚV

- Screening - cca 1 h, převážně sestra
- Intervence - cca 2-2,5 h
- Kontroly - cca 30 minut
- Sledujeme rok od poslední cigarety
- „Dokud chcete přestat, jste tu správně“

KRÁTKÁ INTERVENCE - SESTRA

- Sestra plně kvalifikovaná
- Bližší kontakt s pacientem, větší časový prostor
- V ČR nevyužitá role sester v této léčbě

PUB MED: “SMOKING” + “NURSES” (“KOUŘENÍ” + “SESTRY”)

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying 'www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/?term=nurses+smoking'. The page header includes the NCBI logo and navigation links for 'Resources' and 'How To'. The search bar contains the text 'nurses smoking' and a 'Search' button. Below the search bar, there are links for 'RSS', 'Save search', and 'Advanced'. The main content area displays search results for 'nurses smoking', showing 1 to 20 of 2485 results. The results are sorted by 'Recently Added' and displayed in 'Summary' view. The first four results are listed, each with a checkbox, a title, authors, journal information, and PMID. The first result is 'Strategies to increase the brief interventions in smoking cessation among nurses in hospital settings: experimental study.' by Lepage M, Renaud L, Champagne F, Rivard M. The second result is 'Effectiveness of the Tobacco Tactics Program in the Department of Veterans Affairs.' by Duffy SA, Ronis DL, Karvonen-Gutierrez CA, Ewing LA, Dalack GW, Smith PM, Carmody TP, Hicks T, Hermann C, Reeves P, Flanagan P. The third result is 'E-Cigarettes: A Rising Trend Among Youth.' by Ahern NR, Mechling B. The fourth result is 'Facilitators and barriers to effective smoking cessation: counselling services for inpatients from nurse-counsellors' perspectives - a qualitative study.' by Li IC, Lee SY, Chen CY, Jeng YQ, Chen YC. The page also includes a sidebar with filter options for 'Article types', 'Text availability', 'Publication dates', and 'Species'. Navigation controls for the results list are visible at the top right of the results area.

Search results for "nurses smoking" (1 to 20 of 2485 results).
Display Settings: Summary, 20 per page, Sorted by Recently Added
Send to: Filters: Manage Filters

Article types
Clinical Trial
Review
More ...

Text availability
Abstract available
Free full text available
Full text available

Publication dates
5 years
10 years
Custom range...

Species
Humans
Other Animals

Clear all
Show additional filters

Results: 1 to 20 of 2485
<< First < Prev Page 1 of 125 Next > Last >>

- [\[Strategies to increase the brief interventions in smoking cessation among nurses in hospital settings: experimental study\].](#)
Lepage M, Renaud L, Champagne F, Rivard M.
Rech Soins Infirm. 2014 Mar;(116):57-69. French.
PMID: 24830223 [PubMed - in process]
- [Effectiveness of the Tobacco Tactics Program in the Department of Veterans Affairs.](#)
2. Duffy SA, Ronis DL, Karvonen-Gutierrez CA, Ewing LA, Dalack GW, Smith PM, Carmody TP, Hicks T, Hermann C, Reeves P, Flanagan P.
Ann Behav Med. 2014 May 14. [Epub ahead of print]
PMID: 24823842 [PubMed - as supplied by publisher]
[Related citations](#)
- [E-Cigarettes: A Rising Trend Among Youth.](#)
3. Ahern NR, Mechling B.
J Psychosoc Nurs Ment Health Serv. 2014 May 12;1-5. doi: 10.3928/02793695-20140506-01. [Epub ahead of print]
PMID: 24815950 [PubMed - as supplied by publisher]
[Related citations](#)
- [Facilitators and barriers to effective smoking cessation: counselling services for inpatients from nurse-counsellors' perspectives - a qualitative study.](#)
4. Li IC, Lee SY, Chen CY, Jeng YQ, Chen YC.
Int J Environ Res Public Health. 2014 May 6;11(5):4782-98. doi: 10.3390/ijerph110504782.
PMID: 24806190 [PubMed - in process] **Free Article**

SESTRY SLZT

- Od 2007 pravidelné celodenní kurzy sesterské sekce SLZT, více než 500 sester
- Dalších několik set vyškoleny v rámci kratších seminářů
- Cíl: aplikace krátké intervence
- přes 90 000 sester v ČR, **KDYBY** alespoň každá pomohla alespoň 1 kuřákovi za rok přestat = **každoročně přes 90 000 exkuřáků**

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE (Mezinárodní společnost sester v onkologické péči) celodenní workshop, hotel Hilton, Praha, 2012

CENTRUM EXCELENCE PRO ZEMĚ VÝCHODNÍ EVROPY, PROJEKT ISNCC

ISNCC.ORG

Home Forums Members Education Conference Resources Committees Donate

  Enter search criteria

 International Society of Nurses
in Cancer Care

 Professionals dedicated to cancer care

Contact Us | Sign In | Register

 The International Society of Nurses
in Cancer Care has over 60,000
cancer nursing members.

 ISNCC *Insight*
Online Learning for Cancer Nurses

SMOKEFREENURSES.ORG.NZ

HOME

ABC/QUIT CARDS

HEALTH EQUITY – MĀORI
COMMUNITIES

HEALTH EQUITY – PACIFIC

HEALTH EQUITY – MENTAL
HEALTH

PRIMARY HEALTH CARE

SMOKING CESSATION
RESEARCH REVIEW

TURNING POINT: HELPING
PEOPLE STOP SMOKING

Smokefree Nurses, working towards a healthier New Zealand

- **5000 New Zealanders die** unnecessarily from smoking-related conditions – that's over 10 times the annual road toll. Helping Kiwis quit smoking is one of the most cost effective means of improving our nation's health.

LATEST NEWSLETTERS >

**SMOKING CESSATION
RESEARCH REVIEW** issue
14 - 2014

SMOKEFREE NURSES
MARCH 2014 view the
Smokefree Nurses March
2014 newsletter here

TURNING POINT- Issue 5
a Ministry of Health
newsletter for health care
workers who are helping
people to stop smoking

UPCOMING

TOBACCOFREENURSES.ORG

Home About Projects Publications History Resources News Events

Search

2012 Czech Republic Nurses Train-the-Trainer Workshop, September 8, 2012

Featured News

Events

JUN 15 22nd European Conference on General Thoracic Surgery Symposium for Nurses

Dr. Sarna will deliver the keynote address at the first nursing symposium of the conference. For the first time in an ESTS conference we welcome you to a full day of specialized and research based nursing in an international

ZÁVĚR

- Účinná léčba závislosti na tabáku existuje
- Má být kuřákům nabízena, dostupná a hrazená – je to ekonomicky výhodná intervence
- Krátká intervence – při každém klinickém kontaktu (lékař, **sestra**, lékárník)
- Intenzivní léčba – Centra pro závislé na tabáku

**NIKDY NENÍ POZDĚ
PŘESTAT KOUŘIT**

**KAŽDÁ CIGARETA
POŠKOZUJE**

Děkuji za pozornost

EVA.KRALIKOVA@LF1.CUNI.CZ

Centrum pro závislé na tabáku III. interní kliniky 1.LF UK a
VFN, Poliklinika VFN,
Karlovo nám. 32, Praha 2, tel. 224 966 608

